

Jääskinen

EU-hyllän

Ålands deltagande i det nationella
beslutsfattandet i EU-ärenden

BTJ2000

800 01 50 9739 2X

Helsingfors 1994

**TILLHÖR REFERENSBIBLIOTEKET
UTLÄNAS EJ**

Till Justitieministeriet

Justitieministeriet tillsatte 1.9.1994 efter samråd med Ålands landskapsstyrelse en arbetsgrupp för att utarbeta förslag till hur landskapet Åland kan delta i det nationella beslutsfattandet i ärenden som gäller Europeiska unionen. Arbetsgruppen skulle undersöka i vilken mån självstyrelselagen för Åland måste ändras så att landskapets deltagande säkerställs. Lagförslag skulle enligt uppdraget utarbetas i form av ett utkast till en regeringsproposition.

Till ordförande för arbetsgruppen utsågs lagstiftningsrådet Niilo Jääskinen från justitieministeriet och till medlemmar lagtingssekreterare Lars Ingmar Johansson (Ålands lagting), tf. kanslichef Peter Lindbäck (Ålands landskapsstyrelse), utrikesrådet Ora Meres-Wuori (utrikesministeriet), lagstiftningsrådet Ronald Wrede (utrikesministeriet) och lagstiftningsrådet Sten Palmgren (justitieministeriet). Medlemmarna Wrede och Palmgren skulle samtidigt fungera som sekreterare. Arbetsgruppen har hört representanter för EU-sekretariatet.

Arbetsgruppen föreslår att till självstyrelselagen fogas ett nytt 9 a kap. med bestämmelser om Ålands deltagande i det nationella beslutsfattandet. Lagändringen bör träda i kraft samtidigt som Finland och Åland blir medlemmar av Europeiska unionen. Om medlemskapet inte blir av, förfaller lagförslaget. Detsamma är fallet om Finland blir medlem men landskapet Åland inte ger sitt bifall till att anslutningsfördraget träder i kraft i landskapet.

Arbetsgruppen föreslår att landskapet Åland skall kunna ha en egen specialrådgivare vid Finlands ständiga representation i Bryssel. Rådgivaren, som avlönas av landskapet, skall lyda under representationens organisation och, enligt de regler som gäller specialtjänstemän utsända av ministerier, ha till uppgift att förmedla information till landskapet om arbetet vid EU:s institutioner. Arbetsgruppen föreslår också att varje ministerium utser en tjänsteman med ansvar för Ålandsfrågor. Tjänstemannens uppgift skall vara att se till att landskapet får nödvändig information och att landskapslagstiftningen beaktas vid lagberedningen.

Lagförslaget kommer att förutsätta vissa ändringar i reglementet för statsrådet.

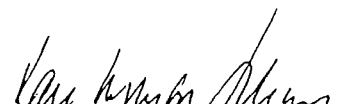
Arbetsgruppen föreslår även en ändring av 52 § 3 mom. riksdagsordningen, som gäller deltagande i stora utskottet. Ändringen bygger på förslaget i kommittébetänkande 1994:4. Arbetsgruppens förslag bör samordnas med den proposition som avlåts angående ändring av statsförfattningen.

Efter avslutat arbete överlämnar arbetsgruppen sitt förslag som är enhälligt.

Helsingfors den 14 oktober 1994

Niilo Jääskinen

Lars Ingmar Johansson

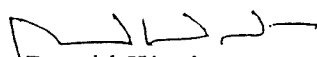
Peter Lindbäck

Ora Meres-Wuori

Sten Palmgren

Ronald Wrede

INNEHÅLL

Överlåtelsebrev

Propositionens huvudsakliga innehåll 1

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge	2
1.1. Landskapet Ålands ställning i beredningen av nationell lagstiftning	2
1.2. Landskapet Ålands ställning vid ingående av internationella fördrag	3
1.3. Ikraftträdande av ny EES-rätt	3
1.4. Landskapet Ålands ställning inom Europeiska unionen	4
2. Föreslagna ändringar	4
3. Propositionens verkningar	5
4. Beredningen av propositionen	5
5. Samband med andra propositioner	6

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen	7
1.1. Lag om ändring av självstyrelselagen för Åland	7
1.2. Lag om ändring av 52 § riksdagsordningen	9
2. Ikraftträdande	9
3. Lagstiftningsordning	9

LAGTEXTER

1. Lag om ändring av självstyrelselagen för Åland	11
2. Lag om ändring av 52 § riksdagsordningen	12
1. Laki Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta	13
2. Laki valtiopäiväjärjestyksen 52 §:n muuttamisesta	14

Regeringens proposition till
Riksdagen med förslag till lag om ändring av självstyrelselagen för Åland och lag om ändring av 52 § riksdagsordningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att självstyrelselagen för Åland kompletteras med bestämmelser om landskapet Ålands deltagande i det nationella beslutsfattandet i ärenden som gäller Europeiska unionen (EU).

Enligt förslaget skall landskapet Åland underrättas om ärenden som bereds inom EU:s institutioner, om saken faller inom landskapets behörighet eller annars kan ha särskild betydelse för landskapet. Landskapsstyrelsen skall också ha rätt att delta när sådana ärenden bereds vid statsrådet. Dessutom skall landskapsstyrelsen, till den del ärendet faller inom landskapets behörighet, formulera Finlands nationella ställningstagande vid tillämpningen av Europeiska gemenskapens gemensamma politik på Åland. Landskapsstyrelsen skall utse en av de kandidater som föreslås till Finlands representanter i Europeiska gemenskapens regionkommitté.

Propositionen innehåller också ett förslag till ändring av riksdagsordningen, som innebär att den riksdagsledamot som representerar Ålands valkrets alltid har rätt att närvara vid stora utskottets sammanträden.

De föreslagna lagändringarna hänför sig till Finlands medlemskap i EU och avses träda i kraft samtidigt som medlemskapet.

ALLMÄN MOTIVERING

1. N u l ä g e

1.1. Landskapet Ålands ställning i beredningen av nationell lagstiftning

Enligt självstyrelselagen för Åland (1144/91) är lagstiftningsbehörigheten fördelad mellan landskapet och riket så att de rättsområden inom vilka landskapet har lagstiftningsbehörighet räknas upp i 18 § och de rättsområden inom vilka riket har behörighet räknas upp i 27 §. Dessutom finns i 29 § en förteckning över rättsområden inom vilka behörigheten kan överföras på landskapet genom lag som stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Förvaltningsbehörigheten följer lagstiftningsbehörigheten med de undantag och tillägg som räknas upp i 23 och 30 §§.

Självstyrelselagen utgår således från en exklusiv uppdelning av lagstiftningsbehörigheten. Landskapet har dock getts vissa möjligheter att påverka rikslagstiftningen i frågor som är av vikt för landskapet. Påverkningsmöjligheterna är följande:

Initiativrätt

Lagtinget kan enligt 22 § 1 mom. väcka initiativ i frågor som hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Initiativet föreläggs riksdagen genom regeringens försorg. Regeringen kan inte vägra förelägga riksdagen initiativet. Landskapsstyrelsen kan enligt 22 § 2 mom. göra framställning om utfärdande av administrativa stadganden.

Utlåtande om lagförslag

Enligt 28 § 2 mom. skall utlåtande av landskapet inhämtas innan lagar som har särskild betydelse för landskapet stiftas. Innan republikens president eller statsrådet utfärdar stadganden som uteslutande gäller landskapet eller som annars har särskild betydelse för landskapet, skall enligt 33 § utlåtande av landskapsstyrelsen inhämtas. Detsamma gäller föreskrifter som meddelas av någon annan myndighet.

Ikraftträdande av vissa rikslagar

Utan lagtingets bifall träder en ändring av grundlag eller annan rikslag inte i kraft i landskapet, såvitt det är fråga om principerna för enskildas rätt att i landskapet äga fast egendom eller tillgångar som hör till näringsverksamhet (28 § 1 mom.). I dessa fall har landskapet således ett slags vetorätt i förhållande till rikslagstiftningen.

1.2. Landskapet Ålands ställning vid ingående av internationella fördrag

Enligt självstyrelselagen för Åland skall bifall av Ålands lagting inhämtas för att ett internationellt fördrag som Finland ingår skall bli gällande på Åland, till den del fördraget innebär direkt undantag från självstyrelselagen eller reglerar frågor som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Bestämmelser om inhämtande av bifall finns i 59 § självstyrelselagen. Enligt 59 § 1 mom. blir en bestämmelse i ett internationellt fördrag som innebär avvikelser från självstyrelselagen gällande i landskapet endast om därom stiftas en lag i grundlagsordning och lagtinget bifaller ändringen med kvalificerad majoritet (2/3). Enligt 59 § 2 mom. blir en bestämmelse i ett fördrag i en fråga som enligt självstyrelselagen faller inom landskapets behörighet gällande i landskapet endast om lagtinget ger sitt bifall till den författning genom vilken bestämmelsen sätts i kraft. Lagtinget kan i de fall som avses i 2 mom. bemyndiga landskapsstyrelsen att ge bifall.

Självstyrelselagen innehåller också bestämmelser om landskapets möjligheter att medverka i förhandlingar om ingående av internationella fördrag. För det första kan landskapsstyrelsen enligt 58 § 1 mom. göra framställningar hos behörig myndighet om förhandlingar om fördrag med en främmande makt. För det andra skall landskapsstyrelsen enligt 58 § 2 mom. underrättas om förhandlingar i fråga om angelägenheter som faller inom landskapets behörighet. Om förhandlingarna inte direkt gäller frågor som faller inom landskapets behörighet, men som annars kan ha särskild betydelse för landskapet, skall landskapet underrättas, om detta lämpligen kan ske. Om särskilda skäl finns, skall landskapet ges tillfälle att delta i förhandlingar som gäller frågor som faller inom landskapets behörighet eller som annars har särskild betydelse för landskapet.

1.3. Ikraftträdande av ny EES-rätt

Enligt avtalet om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES) tillkommer nya EES-rättsakter genom beslut av Gemensamma EES-kommittén. Dessa beslut uppfattas som internationella fördrag och skall därför sättas i kraft nationellt genom en lag, en förordning eller ett beslut. Om ärendet hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet, måste bifall av landskapet inhämtas för att de nya EES-rättsakterna skall bli gällande i landskapet.

1.4. Landskapet Ålands ställning inom Europeiska unionen

Om Finland blir medlem av Europeiska unionen (EU) och Ålands lagting för sin del ger bifall till att EU-fördraget träder i kraft i landskapet, kommer en del av rikets och landskapets lagstiftningsbehörighet att överföras på gemenskapens institutioner. Fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet kommer i sig inte att påverkas. Till den del en fråga hör till gemenskapens behörighet, men enligt självstyrelselagen faller inom landskapets behörighet blir det landskapets sak att se till att gemenskapsrätten genomförs nationellt. Detta innebär bl.a. att landskapet skall se till att landskapslagstiftningen inte strider mot EG-förordningar, att kompletterande bestämmelser som förutsätts i EG-förordningar utfärdas i landskapet samt att EG:s direktiv genomförs riktigt och effektivt.

I ett EU-medlemskap kommer således inte nya EG-rättsakter längre att betraktas som internationella avtal som skall sättas i kraft nationellt, utan EG-rättsakterna blir direkt tillämpliga så snart de träder i kraft inom EU. Landskapet kan därför inte hindra att nya rättsakter träder i kraft i landskapet och något samtyckesförfarande finns inte längre. Till den del EU har kompetens att ingå internationella fördrag med stater eller organisationer utanför EU, uppstår också för landskapet bindande normer genom dylika fördrag.

2. F ö r e s l a g n a ä n d r i n g a r

Eftersom nya EG-rättsakter blir direkt tillämpliga i landskapet Åland också inom de områden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet, bör landskapet tillförsäkras möjligheter att delta i beredningen av EG-rättsakterna och påverka deras innehåll. Det är viktigt att det finns möjlighet att i ett så tidigt skede som möjligt påverka utformningen av rättsakterna och kräva eventuella undantag eller övergångsperioder. Därför bör självstyrelselagen kompletteras med bestämmelser inte bara om landskapets rätt att delta i det nationella beslutsfattandet utan också om riksmyndigheternas skyldighet att ge landskapet all den information som behövs.

Förslaget utgår från att landskapet skall ha rätt att delta i rikets beredningsorganisation när frågor som hör till landskapets behörighet eller annars har särskild betydelse för landskapet behandlas. Idén är att skapa ett smidigt system så att landskapsstyrelsen själv kan avgöra när man vill delta i beredningen. Lantrådet, som är ordförande för landskapsstyrelsen, skall också ha rätt att yttra sig när ärenden som hör till landskapets behörighet eller annars är av betydelse för landskapet behandlas på ministernivå, dvs. i ministerutskott. För att landskapet skall ha möjlighet att delta i riksdagsbehandlingen av integrationsärenden föreslås det dessutom att den riksdagsledamot som företräder Ålands valkrets alltid skall ha rätt att närvara vid stora utskottets sammanträden.

Många av de centrala sektorerna inom Europeiska gemenskapens politik, så som jordbruket, fisket, trafiken och den regionala utvecklingen faller enligt kompetensfördelningen i självstyrelselagen helt eller delvis inom landskapets behörighet. Gemenskapens politik inom dessa områden genomförs ofta genom program som verkställs av medlemsstaterna. För att självstyrelselagens kompetensfördelning skall

kunna upprätthållas föreslås ett nytt stadgande i självstyrelselagen om att landskapsstyrelsen formulerar Finlands nationella ställningstagande vid tillämpningen av EG:s gemensamma politik, till den del ärendet faller inom landskapets behörighet. Riket och landskapet företräds inom EU av den gemensamma förhandlingsorganisationen. Inom EU företräds landskapet således av riket, men det är naturligt att landskapets företrädare deltar i Finlands delegation i situationer när åtgärderna direkt gäller landskapet och kommissionen vill diskutera direkt med landskapet.

Med hänsyn till landskapet Ålands självstyrelse bör till en av Finlands representanter i EU:s regionkommitté föreslås en person som landskapsstyrelsen utser. Genom fördraget om upprättande av Europeiska unionen fogades till Romfördraget ett nytt kapitel med bestämmelser om regionkommittén. Regionkommittén har rådgivande uppgifter och skall biträda rådet och kommissionen. Regionkommittén skall höras av rådet eller kommissionen i de fall som anges i Romfördraget och i alla övriga fall där rådet eller kommissionen finner det lämpligt. Enligt Romfördraget skall regionkommittén höras i frågor som gäller

- beslut om stimulansåtgärder inom utbildningen (artikel 126.4), kulturen (128.5) och folkhälsan (129.4),
- riktlinjer för transeuropeiska nät och åtgärder för att säkerställa nätens driftskompatibilitet (129 d),
- fastställande av strukturfondernas uppgifter, huvudmål och organisation (130 d),
- vidtagande av särskilda åtgärder utanför fonderna (130 b),
- beslut om genomförandebestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden (130 e).

Regionkommittén består av företrädare för regionala och lokala organ. Medlemmarna utses genom enhälligt beslut av rådet på förslag av medlemsstaterna.

3. Propositionens verkningar

Förslaget har inga nämnvärda verkningar för statens ekonomi. Administrativt innebär förslaget ett smidigt förfarande för skötseln av förhållandet mellan landskapet och riket i integrationsfrågor. Förslaget medför i sig inte behov av ökade resurser. Däremot är det sannolikt att ett medlemskap kräver ökade insatser inom utrikesförvaltningen och flera ministerier för skötseln av frågor som gäller landskapet Åland.

4. Beredningen av propositionen

I regeringens proposition till riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (RP 135/94 rd. s. 91) konstateras att det separat bör utredas hur de åländska självstyrelsemyndigheternas möjligheter att påverka Finlands ställningstaganden i Europeiska unionens råd garanteras under ett EU-medlemskap med beaktande av principerna i 58 § självstyrelselagen om underrättande av landskapet om internationella förhandlingar. Justitieministeriet tillsatte i samråd med landskapsstyrelsen och utrikesministeriet

i augusti 1994 en gemensam arbetsgrupp för att göra utredningen. Propositionen, som har beretts på justitieministeriet, bygger på arbetsgruppens förslag.

Utlåtanden - - -

5. S a m b a n d m e d a n d r a p r o p o s i t i o n e r

Propositionen har samband med regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (RP 135/1994 rd.) Om Finlands medlemskap i Europeiska unionen inte förverkligas, bör förslagen i föreliggande proposition förfalla. Detsamma gäller om Finland blir medlem men Ålands lagting inte ger sitt bifall till att anslutningsfördraget träder i kraft i landskapet Åland.

(I detta avsnitt görs en hänvisning till ändringen av 52 § 3 mom. riksdagsordningen, om en separat proposition redan har avlåtits)

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lag om ändring av självstyrelselagen för Åland

9 a kap. Ärenden som gäller Europeiska unionen

I gällande självstyrelselag finns i 9 kap. bestämmelser om landskapet Ålands ställning vid ikraftträdande av internationella fördrag. Enligt avtalet om Europeiska samarbetsområdet (EES) kommer ny EG-lagstiftning till stånd inom EES på det sättet att beslut om antagande av lagstiftningen fattas av Gemensamma EES-kommittén. Gemensamma EES-kommitténs beslut skall därefter sättas i kraft i Finland som om det vore ett internationellt fördrag. Förfarandet påminner således om förfarandet vid godkännande och ikraftträdande av internationella fördrag. Vid ett medlemskap i EU kommer situationen dock att bli avsevärt annorlunda. EG-lagstiftningen kan inte längre jämföras med fördrag, utan den blir snarare jämförbar med den nationella lagstiftningen, eftersom den får en direkt tillämpning. Det blir därför inte möjligt att tillämpa förfarandet i 9 kap. självstyrelselagen på ny EG-lagstiftning. Därför föreslås det att de nya paragraferna om landskapet Ålands deltagande i det nationella beslutsfattandet tas in i ett separat kapitel.

EU-ärendena kan i praktiken medföra kompetens tvister mellan riks- och landskapsmyndigheterna i fråga om tolkningen av självstyrelselagens bestämmelser om lagstiftnings- och förvaltningsbehörighet. Det finns dock ingen anledning att ha särskilda förfaranden för sådana tvister. Det innebär att eventuella kompetens tvister skall lösas i första hand med diskussioner mellan berörda myndigheter och i andra hand så att utlåtande med stöd av 56 § 1 mom. självstyrelselagen begärs av Ålandsdelegationen. I sista hand avgörs kompetens tvister av högsta domstolen med stöd av 60 § 2 mom. självstyrelselagen.

59 a §. *Beredningen av ärenden som gäller Europeiska unionen.* Syftet med stadgandet i 1 mom. är att landskapsstyrelsen i tid skall få kännedom om rättsakter, fördrag och andra ärenden som bereds inom EU:s institutioner, så att landskapet på det sättet får möjlighet att påverka besluten och att i tillräckligt god tid förbereda ändringar av landskapslagstiftningen. Landskapsstyrelsen skall alltid underrättas när saken är sådan att den enligt självstyrelselagen hör till landskapets behörighet. Om saken inte är sådan att den hör till landskapets behörighet, men den annars kan ha särskild betydelse för landskapet skall landskapsstyrelsen också underrättas.

I praktiken kommer kommissionens samtliga förslag till nya rättsakter att distribueras till landskapet direkt från utrikesministeriet, eftersom det inte blir möjligt för utrikesministeriet eller de andra ministerierna att inom rimlig tid göra bedömningar av vilka ärenden som är sådana att de har betydelse för landskapet. Varje enskilt ministerium svarar för förvaltningen av de sektioner som bereder EU-ärenden. Dessa beredningssektioner skall i sin tur skall se till att landskapet får tillräcklig information. För att behandlingen av Ålandsärenden i praktiken skall fungera bör varje ministerium ha en tjänsteman med särskilt ansvar för Ålandsfrå-

gor. Denna tjänsteman skall se till att informationen till landskapet fungerar i praktiken.

För att informationsgången också i praktiken skall fungera snabbt och effektivt har regeringen för avsikt att ordna så att landskapet Åland kan ha en egen specialrådgivare vid Finlands ständiga representation i Bryssel. Rådgivaren skall lyda under representationens organisation och, enligt de regler som gäller specialtjänstemän utsända av ministerier, ha till uppgift att förmedla information till landskapet om arbetet vid EU:s institutioner. Kostnaderna för rådgivaren skall bestridas av landskapet.

I paragrafens 2 mom. föreslås ett allmänt stadgande om landskapets rätt att delta i den nationella beredningen av EU-ärenden. Eftersom man kan anta att organisationen för handläggning av EU-ärenden småningom utvecklas och förändras, är det inte ändamålsenligt att i självstyrelselagen ha detaljerade bestämmelser om de administrativa organen. Närmare bestämmelser om detta kan utfärdas i reglementet för statsrådet (995/43).

För närvarande bereds EU-ärenden vid statsrådet i över 50 beredningssektioner. Deras arbete samordnas av EU-sekretariatet vid utrikesministeriet. Sektionerna arbetar under kommittén för EU-ärenden, som i sin tur arbetar under EU-ministerutskottet.

Det föreslagna stadgandet innebär att landskapsstyrelsen har rätt att delta när de sektioner och andra organ vid statsrådet som bereder EU-ärenden behandlar ärenden som hör till landskapets behörighet eller annars kan ha särskild betydelse för landskapet. Stadgandet skall inte enbart anses innebära att landskapet har rätt att delta vid sammanträdena när frågor som gäller landskapet behandlas utan avser även att ge landskapet rätt att ta initiativ till att särskilt angivna frågor skall tas upp till behandling.

Lantrådet, som är ordförande för landskapsstyrelsen, skall också ha rätt att bli hörd av de ministerutskott som behandlar EU-ärenden när saken hör till landskapets behörighet eller annars kan ha särskild betydelse för landskapet. Detta utesluter inte att andra ledamöter av landskapsstyrelsen hörs av ett ministerutskott, men skyldigheten att höra avser endast lantrådet. Avsikten är att närmare bestämmelser skall tas in i reglementet för statsrådet.

59 b §. *Tillämpning av Europeiska gemenskapens gemensamma politik.* För att landskapet skall kunna påverka besluten i de frågor som enligt självstyrelselagen helt eller delvis faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet föreslås ett förfarande enligt vilket landskapsstyrelsen i dessa frågor formulerar Finlands nationella ställningstagande för Ålands vidkommande. I sådana fall är det också naturligt att landskapet deltar i Finlands delegation i EU när dessa frågor behandlas.

I de frågor landskapet har behörighet enligt självstyrelselagen skulle landskapets ställningstagande, t.ex. program och planer, fogas som en särskild del till motsvarande ställningstaganden som gäller riket och överlämnas tillsammans. I de frågor behörigheten enligt självstyrelselagen är delad mellan riket och landskapet skulle Finlands nationella ställningstagande i praktiken utformas separat av statsrådet respektive landskapsstyrelsen, men i ömsesidigt förpliktande samråd.

59 c §. *Europeiska gemenskapens regionkommitté*. Enligt paragrafen skall till en av Finlands representanter i Europeiska gemenskapens regionkommitté föreslås en kandidat som landskapsstyrelsen utser. Stadgandet skall förstås så, att det också gäller representantens ersättare. Finland kommer sammanlagt att ha nio medlemmar. Regionkommittén är enligt artikel 198 a i Romfördraget en rådgivande kommitté som består av företrädare för regionala och lokala organ. Kommitténs medlemmar utses för fyra år genom enhälligt beslut av rådet på förslag av respektive medlemsstater. Medlemmarna i kommittén kan återväljas.

10 kap. Särskilda stadganden

60 a §. *Sekretess*. Självstyrelselagen anger inte uttryckligen om rikets lagstiftning om sekretess och handlingars offentlighet skall tillämpas också i landskapet Åland när det är fråga om internationella fördrag. Högsta förvaltningsdomstolen har nyligen avgjort ett mål, där det bekräftas att rikslagstiftningen skall tillämpas (HFD 25.1.1994 liggare 236).

Enligt förslaget skall rikslagstiftningen om sekretess och handlingars offentlighet gälla också i fråga om ärenden som behandlas inom Europeiska unionen i den mån saken inte regleras direkt av gemenskapslagstiftningen. För tydlighetens skull föreslås det också i fråga om internationella fördrag ett uttryckligt omnämnande av att rikslagstiftningen om sekretess och offentlighet tillämpas i landskapet. Till denna del innebär förslaget endast en kodifiering av vad som redan gäller.

Eftersom den föreslagna bestämmelsen om sekretess och handlingars offentlighet skall gälla ärenden som avses i såväl 9 som 9 a kap. föreslås det att bestämmelsen tas in i en ny 60 a § i 10 kap. med särskilda stadganden.

1.2. Lag om ändring av 52 § riksdagsordningen

52 §. Enligt förslaget skall den riksdagsledamot som representerar Ålands valkrets alltid ha rätt att närvara vid stora utskottets sammanträden. *(Förslaget har samband med de förslag som framställs i kommittébetänkande 1994:4. Om en separat proposition redan har lämnats innan föreliggande proposition avläts, utgår texten)*

2. I k r a f t t r ä d a n d e

Lagförslagen(t) hänför sig till Finlands medlemskap i Europeiska unionen och avses träda i kraft samtidigt som medlemskapet.

3. L a g s t i f t n i n g s o r d n i n g

Enligt 69 § 1 mom. självstyrelselagen kan självstyrelselagen ändras endast genom överensstämmande beslut av riksdagen och lagtinget. Besluten skall i riksdagen fattas i den ordning som gäller vid ändring av grundlag och i lagtinget med en majoritet om minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. Ändringen av

riksdagsordningen bör behandlas i den ordning som gäller vid ändring av grundlag.
*(Om en separat proposition om ändring av riksdagsordningen redan har avlåtit,
utgår sista meningen)*

Eftersom lagändringarna(ändringen) borde träda i kraft samtidigt som EU-medlemskapet den 1 januari 1995, bör lagförslaget behandlas i brådskande ordning enligt 67 § 2 mom. riksdagsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1. **L a g**
om ändring av självstyrelselagen för Åland

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 67 § riksdagsordningen stadgar, och med Ålands lagtings bifall
 fogas till självstyrelselagen för Åland av den 16 augusti 1991 (1144/91) ett nytt 9 a kap. och en ny 60 a § som följer:

9 a kap.

Ärenden som gäller Europeiska unionen

59 a §

*Beredningen av ärenden som gäller
 Europeiska unionen*

Landskapsstyrelsen skall underrättas om ärenden som bereds inom Europeiska unionens institutioner, om saken faller inom landskapets behörighet eller annars kan ha särskild betydelse för landskapet.

Landskapsstyrelsen har rätt att delta när de ärenden som avses i 1 mom. bereds vid statsrådet.

59 b §

*Tillämpning av Europeiska gemenskapens
 gemensamma politik*

Landskapsstyrelsen formulerar Finlands nationella ställningstagande vid tillämpningen av Europeiska gemenskapens gemensamma politik på Åland, till den del ärendet faller inom landskapets behörighet.

59 c §

Europeiska gemenskapens regionkommitté

Till en av Finlands representanter i Europeiska gemenskapens regionkommitté skall föreslås en kandidat som landskapsstyrelsen utser.

60 a §

Sekretess

Rikslagstiftningen gäller för sekretess och handlingars offentlighet i frågor som avses i 9 och 9 a kap.

Denna lag träder i kraft den _____

19 .

2. **L a g**
om ändring av 52 § riksdagsordningen

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 67 § riksdagsordningen stadgar,
ändras 52 § 3 mom. riksdagsordningen som följer:

52 § 3 mom.

Rätt att närvara vid stora utskottets sammanträden, utom när utskottet behandlar ett ärende enligt 4 a kap., har riksdagens samtliga ledamöter samt även riksdagens generalsekreterare och annan tjänsteman vid riksdagen som har förordnats av talmannen. Den ledamot som representerar Ålands valkrets har dock alltid rätt att närvara vid utskottets sammanträden.

Denna lag träder i kraft den _____ 19 .

1.

L a k i
Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, sekä Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumuksella
lisätään 16 päivänä elokuuta 1991 annettuun Ahvenanmaan itsehallintolakiin (1144/91) uusi 9 a luku sekä uusi 60 a § seuraavasti:

9 a luku

Euroopan unionia koskevat asiat

59 a §

Euroopan unionia koskevien asioiden valmistelu

Maakuntahallitukselle on tiedotettava Euroopan unionin toimielimissä valmisteltavista asioista, jos kysymys kuuluu maakunnan toimivaltaan tai muuten on maakunnalle erityisen tärkeä.

Maakuntahallituksella on oikeus osallistua 1 momentissa tarkoitettujen asioiden valmisteluun valtioneuvoston piirissä.

59 b §

Euroopan yhteisön yhteisen politiikan soveltaminen

Maakuntahallitus muodostaa Suomen kansalliset kannanotot, jotka koskevat Euroopan yhteisön yhteisen politiikan soveltamista Ahvenanmaalla, siltä osin kuin asia kuuluu maakunnan toimivaltaan.

59 c §

Euroopan yhteisön alueiden komitea

Yhdeksi Suomen edustajista Euroopan yhteisön alueiden komiteassa on ehdotettava maakuntahallituksen nimeämää ehdokasta.

60 a §

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuuteen ja asiakirjojen julkisuuteen 9 ja 9 a luvussa tarkoitetuissa asioissa sovelletaan valtakunnan lainsäädäntöä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 19 .

2.

L a k i
valtiopäiväjärjestyksen 52 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla,

muutetaan valtiopäiväjärjestyksen 52 §:n 3 momentti, seuraavasti:

52 §

Suuren valiokunnan kokouksessa, paitsi käsiteltäessä 4 a luvussa tarkoitettua asiaa, on kaikilla eduskunnan jäsenillä sekä myös eduskunnan pääsihteerillä ja puhemiehen määräämällä muulla eduskunnan virkamiehellä oikeus olla saapuvilla. Ahvenanmaan vaalipiiriä edustavalla jäsenellä on kuitenkin oikeus olla aina saapuvilla valiokunnan kokouksissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 19 .